

לקט אמרות חז"ל
 רעיונות, עובדות
 והנהגות מגדולי
 ישראל,
 על מדות טובות
 שמביאות לאהבת
 הזולת הנלמדות
 מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
 כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
 אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ט אדר תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 4:56 תל-אביב: 5:11 חיפה 5:02 מוצאי שבת: ירושלים: 6:10 תל-אביב: 6:11 חיפה: 6:10 ר"ת: 6:49

פרשת תצוה

תוכחה בנועם

"את אשר יאהב יוכיח"...

סיפר לנו תלמיד ישיבת כנסת חזקיהו כפר חסידים הרב י. וינברג שליט"א: "את אותו אלול נורא שלפני 23 שנים לא אוכל לשכוח! ואקדים: נוהג היה המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל בחודש אלול, אשר מלבד שיחותיו המעוררות הקבועות שבהם היו נוכחים גם אנשי הכפר, היו שיחות מוסר קצרות תכופות מאוד שהיו ניתנים גם פעמים אחדות ביום אחד... (קראנו להן "מבזקים"), הן היו הערות בעלות ערך רב, גם מחמת שנשמעו בתשומת לב מרובה.

והנה בחודש אלול האמור אירע דבר שהפליא את כל התלמידים: כמעט לא נאמרו שיחות מוסר מפי המשגיח. לא רק ה"מבזקים" אלא אף השיחות הקבועות... הרגשנו מעין ריקנות... היו חסרות לנו מאוד שיחות החיזוק לקראת הימים הנוראים הממששים ובאים. זו היתה ממש תעלומה ללא הסבר, מדוע המשגיח לא אומר שיחות? כמובן שהבחורים והאברכים ניגשו למשגיח, ביקשו והתחננו, הימים הנוראים מתקרבים ואנחנו צריכים חיזוק, אך לשוא, המשגיח בשיקתו...

"כשלושה ימים לפני יום הכיפורים. בזמן לא שיגרתי לשיחות המוסר. כמדומה בשעת צהרים לפני תפלת המנחה. לפתע פתאום עולה המשגיח על הבימה שליך ארון הקודש. הס הושלך בבית המדרש. דממה מתוחה של יום הדין בחלל האולם והמשגיח פותח ואומר כהאי לישראל (הבאנו את עיקרי הדברים):

"רבים מתפלאים מדוע לא נאמרו שיחות השנה... דעו לכם שאינני מכין את השיחות, אלא ברגע שמתעוררת הערה בלב שיש בה כדי לעורר אני אומרה בפני התלמידים ובמיוחד בחודש אלול המסוגל לכך... אני מרגיש שהשיחות שאני אומר, הם דברים שהקב"ה מכניס בפי לומר... ובאמת גם אני התפלאתי, מדוע השנה הזו, הקב"ה לא מעורר בלבי לומר דברי מוסר... וממילא כשלא היה לי מה לומר, לכן לא אמרתי... יתכן שזה משום שאינכם ראויים לכך... ואין זה לרצון לפני השי"ת... שמא עדיין לא חזרתם בתשובה... נותרו ימים ספורים ליום הכיפורים, רצוי מאוד שתשובו בתשובה שלימה כדי שהקב"ה יכפר לכם"...

"מיותר לציין שדברים מפתיעים ונוקבים אלו, נפלו עלינו כרעם ביום בהיר. הם חדרו לליבותינו ופעלו את פעולתם יותר מהרבה שיחות... את אותו יום כיפור רווי בזעקות, תפלות ודמעות של תלמידי הישיבה, שלא היה כמותו, לא אוכל לשכוח לעולם!

להוכיח את בניו ותלמידיו בנחת, בנועם ובכבוד!

נלמד מהפסוק: "כתית למאור" (פרק כז-כ)
 וכתב רש"י: כתית למאור – ולא כתית למנחות. ומובא (במש"ת) בשם האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר זצ"ל, לרמוז מהלכה זו גם לכלל היסודי האמור לענין חינוך בכלל ולענין תוכחה בפרט, שכאשר באים להוכיח ולהדריך את הזולת, יש להזהר לעשות זאת בנועם, ברכות ובאופן מכובד, כי רק בכך תושג המטרה. זהו שאמרו: "כתית" – כאשר מוכיח האדם את הזולת ומבקש לכתת את לבו, יכוון את אופן התוכחה "למאור" – כדי להורות ולהאיר לפניו את הדרך הישרה. "ולא למנחות" – אבל לא כדי להנחיתו ולהשפילו...

מובא (בספר באה"ח) שפעם שאל הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל את החזו"א, כיצד ראוי להוכיח את התלמידים ולחנכם, האם במקל חובלים או בנעימות ובשפה רכה?

נענה החזו"א והשיב: הרי קיימא לן (בשו"ע חו"מ סימן קצח סעיף ט) משיכה אינה קונה ברשות מוכר, ואילו הגבהה קונה בכל מקום, והנה מבואר בגמרא (ב"מ צ"ט.) שאם הכישה במקל קונה בתורת משיכה, ומכאן יש רמז, שעל ידי הגבהת נפש התלמיד בדברי חיזוק ועידוד אפשר להצליח הרבה יותר מאשר להכותו במקל.

והסבא מקלם הדריך פעם משגיח רוחני בישיבה כיצד עליו להוכיח את התלמידים, וכך אמר לו: כשאתה מטיף דברי תוכחה ומוסר לתלמיד פעמיים ושלוש פעמים ועדיין אינו מצוית, בוודאי תכעס עליו על שהמרה את פיך, ואולם ברגע זה עליך להתבונן ולשאול את עצמך: "למה אכעס על תלמידי, האם אני הצלחתי בפעמיים או שלוש לתקן את חסרונותי הטעונית תיקון"!!

וכבר הזהיר המאירי (בפירושו לסוטה מז.) בדברים הבאים: לעולם לא יהא המוכיח כועס בתוכחתו כל כך, עד שיהא דוחה את הנוכח מלפניו מכל וכל, שכל שהוא עושה כן גורם לו קיטרוג ויצא לתרבות רעה. ולא סוף דבר האב או הרב בקטן שדעתו קלה, וכשהאב או הרב דוחהו מכל וכל, יברח ויאבד את עצמו!!

עלון "איש לרעהו" פרשת תצוה-זכור הוקדש לעילוי נשמת

מרת זלדא ע"ה בת ר' חיים עבי ז"ל, אשת ר' יעקב קאפל עבי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט חל ביום שושן פורים ומנוחתה כבוד בהר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א

ת . נ . צ . ב . ה .

משפחת ר' נתן אפטרגוט - אנטוורפן, בלגיה משפחת ר' יוסף בנימין הכהן - בני ברק, ישראל משפחת ר' מרדכי מנדל - וינה, אוסטריה

מעלה לאדם המקרב את הבריות לדרך הישר מתוך אהזה ורעות!

נלמד מהפסוק: "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך... מתוך בני ישראל לכהנו לי" (פרק כח-א)

ושואלים המפרשים: מדוע לא נבחר משה להיות הכהן הגדול? ומבארים (המגיד מדובנא בספר אהל יעקב, ועוד): משום שתפקידו של הכהן לשאת עליו עוון בני ישראל, לכפר עליהם, לעשות עבודת העם, מצריכו להיות "מתוך העם" להיות מעורב בו, להכיר את חולשותיו ומגרעותיו, צרכיו וטרדותיו. לא כן משה רבינו הרחוק יותר מתשוקותיו של בשר ודם, המסוגל לעלות השמימה ולהיות מעורב עם המלאכים ללא אכילה ושתייה, אינו יכול להשתמש באצטלא זו. משום כך, אהרן שהיה קרוב יותר אל העם, היה אפשר בידו לנהוג במדה זו של "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" כמו שאמרו חז"ל (באבות פ"א-יב).

על מעלת המקרב, מובא בזוהר הק' (ח"ב קנח): "זכאה בעי למירדף בתר חייבא ולמקני ליה באגר שלים וכו' ודא איהו שבחא דיסתלק ביה קב"ה יתיר משבחה אחרא" [=הזכאי צריך לרדוף אחרי החייב ולקנות לבו בכל האמצעים כדי להחזירו בתשובה, וזהו שבחו הגדול של הקב"ה ומתעלה בו יותר מכל שבח אחר].

הגרא"ל שטיינמן זצ"ל הביא בספרו (וימלא פי תהלתך) דברים נוקבים בענין זה מספר "תנא דבי אליהו" וכך נאמר שם: "ושמא תאמר אותן שבעים אלף שנהרגו בגבעת בנימין מפני מה נהרגו? לפי שהיה להם לסנהדרין גדולה לילך ולקשור חבלים של ברזל במותניהם ולהגביה בגדיהם... ולחזר בכל עיירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לבית אל, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים, וכן בכל מקומות ישראל, וילמדו את ישראל דרך ארץ... כדי שיתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בעולמות כולן... והם לא עשו כן, אלא כשנכנסו לארצם כל אחד ואחד מהם נכנס לכרמו ולשדהו ואומרים שלום עלי נפשי כדי שלא להרבות עליהם הטורח..."

"לפיכך בגבעת בנימין שלא היו עוסקים בתורה ובדרך ארץ נתקבצו ויצאו למלחמה ונהרגו בהם שבעים אלף, ומי הרג את כל אלה הוא אומר לא הרג אותן אלא הסנהדרין הגדולה."

מדברי חז"ל אלו לומדים דבר נורא - מבהיר הרב שטיינמן - האחריות על כל הנפשות האלו שנהרגו הוטלה על הסנהדרין. אם הם היו הולכים יום אחד לעיירה זו ויום אחד לעיירה זו והיו מקרבים את כלל ישראל לתורה ודרך ארץ, כל זה לא היה קורה. הדברים הנוקבים הללו ממחישים את האחריות הכבדה שיש על כל אחד. גם היום כל אחד יכול לעשות. יש אפשרות להשפיע שימסרו את הילדים למוסדות שלומדים תורה, ואם לא הולכים למקומות תורה, הם יוצאים ח"ו לתרבות רעה. ומי אחראי לכך? כולנו! ואם יכול לעשות ואינו עושה, הקב"ה תובע! **שגור** היה בפי **כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג** - **רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצ"ל לדרוש, בדרך צחות, את הפסוק בפרשת נצבים (דברים כט-יז, יט) "פן יש בכם איש... אשר לבבו פונה היום מעם ה'... והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, כי בשרירותי לבי אלך לא יאבה ה' סלוח לי".

לכאורה: אם מדובר באדם רשע, מה איכפת לו אם לא יאבה ה' סלוח לו? אלא כוונת הפסוק כלפי איש צדיק המתברך בלבבו "שלום יהיה לי" - אדאג רק לשלום נפשי שלי, ו"כי בשרירותי לבי אלך" - אטפל רק במצבי הרוחני, ולא אהיה מוטרד כלל ממצבו של איש זולתי. כלפי "צדיק" כזה באה האזהרה: "לא יאבה ה' סלוח לו".

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, לא חדל מלשאת דברותיו בקרב העם גם בימי חוליו בערוב ימיו, והסביר טעמו: "וכי ידעתם איזו אחריות אני מקבל עלי אם אנוח? הנה זה מקרוב בא אלי יהודי בעל חזות חרדית ומספר לי שבעבר היה חילוני גמור, אבל בהשפעת דרשה אחת שלי, בשכונת קטמון, חזר בתשובה והציל עצמו וביתו מרדת שחת..."

משכיל אל דל...

סיפר הגר"ש גרוסברד זצ"ל על שהיה רגיל לנסוע מידי פעם עם הגרא"מ שך זצ"ל לאסיפות של מוסדות החינוך העצמאי בירושלים. והנה באחת הנסיעות כשנסעו במונית, פנה הרב גרוסברד לנהג המונית ושאל אותו: "האם אתה נוסע במונית בשבת?"

הרב שך שמע את השאלה ונזעק: "יהודי שואלים כאלו שאלות!?" היאך אתה חושד כך ביהודי ושואל אותו כזו שאלה!?"

לימים פגש הנהג את הרב גרוסברד וסיפר לו: "אתה זוכר שנסענו פעם ביחד, והרב שך צעק, למה אתה שואל אותי כזו שאלה אם אני נוסע בשבת. ובכן, אומר לך את האמת, דע לך שהייתי מחלל שבת רח"ל, אבל כשראיתי איך שהרב שך התרגז על מה ששאלת אותי, הגערה הזו עשתה עלי רושם עז והביאה אותי לבושה גדולה עד שהפסקתי לנסוע בשבת..."

מפי הגר"ר קרלנשטיין זצ"ל

"דרכיה דרכי נועם"...

פעם נסע הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל במונית עם נהג שלא שמר תורה ומצוות רח"ל. הנהג שראה רב זקן נכנס לרכבו החל לשוחח איתו על עניינים העומדים ברומו של עולם... בתוך הדברים התאונן הלה שאי אפשר לחיות כשומר תורה ומצוות, שהרי הרבנים עונים על כל שאלה "לא, לא, לא"...

שמע רבי שלמה זלמן ולא השיב לו מאומה. לאחר מספר דקות הגיע הנהג לאחד הצמתים ונעצר ברמזור אדום והמתין עד שיחליף לירוק. או-אז פנה אליו רבי שלמה זלמן ואמר: "אי אפשר לחיות במדינה הזו, הרי כל הזמן כשרוצים לנסוע אומרים לנו: "לא, לא, לא"!"

שמע הנהג את טענתו והרגיעו: "הרי אדרבה, זה טוב כך, כי אילו היו נותנים לכל אחד לנסוע כרצונו ללא מעצורים היו מתנגשים זה בזה ואיש את רעהו חיים בלעו, ולכן קבעו חוק במדינה שחייבים לעצור באדום ואז יוכלו לחיות במנוחה ובשלחה..."

אמר לו רבי שלמה זלמן: עכשיו וודאי תבין שכך גם בחוקי התורה, כדי לחיות כמו שצריך ולא יהיה מצב של איש את רעהו חיים בלעו מחוייב אדם להעמיד "אור אדום" ולהמנע מלעשות מעשים שאינם הגונים.

באר החיים - חנוכה

לב ל ידח ממנו נידח...

פעם הגיעו אנשים אל הצדיק **רבי אפרים הכהן** זצ"ל באישון לילה ונפשם בשאלתם: ישנה נערה מבית שומרי תורה ומצוות החפצה להנשא לבחור המחלל שבת רח"ל, וההורים חוששים שאם לא יסכימו לרצונה אזי עלולה לשלוח יד בנפשה רח"ל. הדבר מצריך פתרון דחוף, ושואלים מה עליהם לעשות במצב כזה?

רבי אפרים הרהר במבוכה, מספר רגעים, בבעיה הסבוכה: מצד אחד היאך אפשר להסכים שנערה יהודיה תנשא לאדם המחלל שבת שחטאו חמור ביותר, אך מצד שני היאך אפשר ליטול סיכון לאיבוד נפש מישראל!?"

לאחר מחשבה אמר להם. רבי אפרים כי חפץ להפגש תחלה עם הבחור ורק לאחר מכן יורה להם מה יעשו. ואכן הבחור בא לפניו, ורבי אפרים החל להסביר לו בנחת ובנועם את גודל יקרת מעלתו של היהודי ואת חן ערכה הנשגב של קדושת השבת בעם ישראל, וכך הסביר לו באריכות ובסבלנות רבה במשך חמש שעות רצופות! עד שלפתע פרץ הבחור בבכי מעזעזע כשהוא ממלמל בבכיות כי לא ידע עד כמה חמור חילול השבת. והוא קיבל על עצמו במעמד זה לשוב בתשובה שלימה ולשמור שבת כהלכתה.

טוב וראוי לכל אדם לשית על לבו מצוקות בני ישראל כדי שיתפלל עליהם תמיד!

נלמד ממה שנצטווה אהרן "ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד" (פרק כח-ל)

ופירש הספורנו: כדי שיתפלל עליהם שיזכו במשפט. עכ"ל. נמצאו למדים, שכדי להתפלל כראוי על בני ישראל, יש הכרח לשאת על הלב את צרכיהם של ישראל. יש הכרח לחוש בצערם.

כידוע, מעלת התפלה ותועלתה תלויה בכוונת הלב. ככל שמתפלל האדם מעומק לבו כך תתקבל תפלתו גם אומות העולם מודעים לכח התפלה הזה שיש לעם ישראל, והבאנו בעבר מספר דוגמאות לכך. וכן מצינו במעשה דנקדימון בן גוריון (המובא בתענית יט): שפעם עלו ישראל לרגל לירושלים ולא היה להם מים לשתות [יתכן מפני עצירת גשמים]. וביקש נקדימון בן גוריון, שהיה עשיר גדול, מהגמון אחד שילווה לו שתיים עשרה מעיינות מים תמורת שיחזיר לו אותם אחר ירידת גשמים, וקבעו תאריך, והתחייב שאם לא יחזיר לו מים, ישלם תמורתן שתיים עשרה ככר כסף.

כשהגיע יום הפרעון ועדיין לא ירדו גשמים, שלח לו אותו גוי מספר פעמים שעליו לפרוע ככרות כסף. ונקדימון השיב לו שעדיין יש שהות עד שקיעת החמה שמא עד אז ירדו גשמים. ומספרים חז"ל שלקראת ערב נתעטף נקדימון בטליתו ועמד בתפלה לבקש על הגשמים ומבאר **המהר"ל** (בבאר הגולה) שהעיטוף היה כדי שלא יוסח דעתו ותהיה התפלה מעומק הלב ובכוונה גמורה.

ומעניין פירושו של **רבינו יוסף חיים מבגדד** זצ"ל (בספרו **בן יהוידע**) שביאר, מדוע באמת חזר ותבע אותו הגמון את כספו שוב ושוב באותו יום ולא המתין בסבלנות עד הערב? אלא ידע בכח תפלתם של הצדיקים שמסוגלים בכוונת תפלתם לשנות סדרי הטבע וכפי שאכן אירע, ולכן בבקשות חוזרות ונשנות אלו, חפץ היה להטרידו ולצערו ולבלבל דעתו ומתוך כך לא יוכל להתפלל בדעה צלולה ובישוב הדעת ותשובש כוונת תפלתו שלא תועיל להוריד גשמים, וירויח את הכסף הגדול שהובטח לו. עכ"ד הבן יהוידע.

נוסיף על כך ונאמר, כי אדרבה, התגרויותיו של הגוי רק חיזקו יותר ויותר את כוונת התפלת של נקדימון, שכן ראה בכך זילזול בכבוד שמים באם יקויים רצונו של הגוי ונתעורר להתחזק בכוונת התפלה למען כבודו יתברך שיראו הגויים אהבת הש"ת לעמו. וכפי שהבאנו (ב"איש לרעהו" גליון פרשת ויחי) מספר דוגמאות מהתורה והש"ס שהצדיקים חיפשו אמתלאות שונות כיצד לעורר ולהחיות בלבם תמיד את צער הצרה עליה התפללו, ולא נתנו לסיבות חיזוניות לבלבלם ולהרגיע אותם מצערם, כדי שתהיה כוונתם שלמה בתפלה.

יתכן לומר שזה היה הציווי המיוחד אל אהרן בפרשתינו, שישא על לבו את צרכיהם של ישראל **תמיד**. היינו בכל עת ובכל שעה ירגיש בצערם של ישראל במלא התעוררות כוונת הלב כאילו נתחדשו צרכיהם ומצוקותיהם בשעה זו ממש.

זו הייתה מעלתו המיוחדת של מרדכי הצדיק כפי שהודגש במגילת אסתר, שאחרי שהרכיבוהו על הסוס ברחוב העיר וקראו לפניו "ככה יעשה לאיש"... נאמר "וישב מרדכי אל שער המלך" וביארו חז"ל (מגילה טז.) "לשקו ולתעניתו" ללמדנו שלא נתן למתנת הכבוד שהוענק לו מהמלך להרגיע את צערו, מהצרה הגדולה שישראל נתונים בה, אלא חזר למצב הרגשת הצער בדיוק כפי שהיה קודם.

ושמענו בשם **הגר"מ דרוק** זצ"ל ראה נוספת ליסוד שלמדנו מנקדימון, מנגמרא (כתובות סב:) המספרת על בנו של רבי שנשא אשה ויצא מביתו למספר שנים כדי ללמוד תורה, ובנתיים נעשית אשתו עקרה. ואמר רבי: מה נעשה? אם יגרשנה יאמרו לשוא המתניה לו, ואם ישא אשה נוספת יגרום לחשד, ועל כן ביקש עליה רחמים ונתרפאה מעקרותה.

ושאל הרב דרוק: למה הוצרך לכל החשבון הזה ולא התפלל מיד שתתרא? אלא למדנו מכאן שכוונת התפלה המושלמת שמשוגלת לחולל ניסים היא רק כשהיא מתוך הרגשת הכרח גמור לתפלה בלבד, ושאינן כל אפשרות להמלט מהצרה באופן אחר. ולכן רק אחרי שבירר שאין כל מוצא, ניגש לתפלה המוכרחת הזו שחוללה את הנס. [זוה גם מסביר מדוע נקדימון לא הקדים לבוקר, את תפלתו החזקה, אלא המתין עד השעה האחרונה של היום].

"לזעוק רק אל ה'..."

סיפר הרה"ק **רבי גדליה משה מזוועיהל** זצ"ל כי הוא עצמו הכיר בני עיירה אחת שהיה להם רק רופא אחד ורוקח אחד, והיו אלו השניים מפקיעים מחירים הן על בדיקת הרופא והן בהכנת סממני הרפואה.

התכנסו בני העיר ל"אסיפה דחופה", ודנו ביניהם היאך להתמודד עם הרעה הזו. לבסוף החליטו פה אחד שמהיום והלאה לא יפנו בני העיר אליהם, אלא כל מי שיש לו חולי בביתו, יזעק אל ה' אלוקיו בתחינות ובבקשות "רפאינו ה' ונרפא", וכן בברכת "אשר יצר" ויכוון שהרופא כל בשר יפליא לעשות, לרפאותו ולהחיותו.

והנה כעבור שנה בדקו ומצאו שלא מת אפילו אחד מבני העיר בכל השנה שעברה, זולת הרופא והרוקח. כי המתפלל מתוך עמקי הלב ובאמונה שלימה בבורא עולם, ינצל מכל פגע ומכל מחלה.

באר הפרשה

כוחה של תפלה...

הרבנית קנייבסקי ע"ה אשת חבר לגאון **רבי חיים קנייבסקי**

שליט"א היתה מאריכה בתפילותיה שעות ארוכות, וכל שכן בימים הנוראים שבהם היתה מאריכה במיוחד.

שאל אותה רבי חיים בתמיחה: "על מה את מתפללת כל כך הרבה זמן?" ותשובתה היתה: "אני מתפללת על כל אחד ואחד מילדינו בנפרד, וגם על הנכדים הנשואים, כל נכד בהזכרת שמו ושם אמו, שייזכו לזרע של קיימא, ואחר כך, שהכל ילך כשורה, ואחר כך, שתהיה לידה קלה, ואחר כך שיגדלו את התינוק בקלות, ואחר כך שיגדל בתורה וביראת שמים, ואחר כך, ואחר כך..." לאחר מכן אני מתפללת על הנכדים הלא נשואים, שיעשו רצון קונם. שיתמידו בתלמוד התורה הקדושה, ושיהיו בעלי מדות טובות, ושימצאו את זיווגם במהרה. אחר כך אני מבקשת על כל ידידותי, ואחר כך על כל החולים והחולות, ואחר כך על כל הרווקים והרווקות, ואחר כך על כל העקרות, והרשימה עוד ארוכה..."

וסיפרה הרבנית שלמדה מאביה **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל על כוחה של תפלה ממעשה שהיה: "אחותי בהיותה קטנה חלתה במחלה קשה ואושפזה בבית החולים. באחד הימים כשהגעתי לשהות לצידה, שמעתי מהרופא כי מצבה אנוש ושעותיה ספורות. לא השתהיתי. אמרתי עמה את נוסח הווידוי, נפרדתי ממנה ורצתי הביתה להודיע להורי את הבשורה המרה. אפילו שהמצב היה נואש אבל הרי "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל יתייאש מן הרחמים".

על כן נכנס אבא לחדר השני, ועמד מול ארון הספרים ונשא תפלה נרגשת מעומק הלב לרפואתה של הילדה. ואכן תפלתו התקבלה ואירע הנס! אחותי יצאה מכלל סכנה, ובהדרגה שבה לאיתנה. כח התפלה של אבא העניק לה עוד חמישים שנות חיים...

בית אמי

"צעקות ובכיות של אמה יהודיה"...

סיפר הגר"מ **שטרנבוך** שליט"א: אמי ע"ה התאלמנה בגיל צעיר, ומידי שנה היתה עולה לקבר בעלה ביום היאהרצייט והיתה מתפללת בבכיות ובדמעות שליש וזועקת במר ליבה: "רבונו של עולם, הרי שלושה שותפים יש באדם, הקב"ה, אביו ואמו. ואתה הרי לקחת מבני ובנותי שליש אחד, הלא הוא אביהם, ואני אינני יכולה להיות במקום האב, וא"כ נופל עליך השליש של האבא שהרי אתה כל יכול, וא"כ תמלא את מקום האב ותדאג לחינוך בני ובנותי והרי הבטחת בתורתך שתשמע קול בכיות אלמנה..."

וכך היתה בוכה בדמעות שליש על חינוך בניה ובנותיה על קבר בעלה מידי שנה בשנה, והיה קול בכיה נשמע למרחוק עד שהשומעים הנוכריים בבית הקברות היו מתפללים לשמוע כאלו צעקות ובכיות גדולות עד שהתרגלו והבינו שאלו צעקות שצועקת אמה יהודיה לקב"ה מתוך אמונה בכח התפלה, והיו משתוממים מגודל האמונה של עם ישראל שצועקים להקב"ה בבכיות ובדמעות ממש.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

מעשה בכדורי-קלקר

מתעכבים ומתעכבים ואז שוב מתעכבים. לבסוף מגיע רופא עם כיפת-מחמד לראשו. שבת-שלוש. 'שבת שלום!' הוא בודק את הילדה ומודיע שיש לבצע שאיבה של הכדור. להמתין עם זה לאחר השבת? חס וחלילה! מה פתאום! זה דחוף!

שואבים את הכדור, ואז מתגלה שזה כדורים. מיעוט רבים שניים. שניהם בחוץ ברוך השם, למערכת האוזן שלום.

הרופא מתפנה לכתוב דו"ח טיפול בגליון הרפואי, והאבא נזעק. למה לא להשתמש בעובדים הגויים? מדובר בבית חולים שומר הלכה, ככזה יש בו פקידים שאינם מבני ברית שמילוי דוחות רפואיים הוא בכלל תפקידם בשבת.

מה פתאום! - נזעק הרופא. שאני אתן פרנסה למחבלים האלה? שאעניק להם יחס?

"אם תחלל שבת" משיב לו האבא בטון נינוח אך נחרץ "זה יותר גרוע!"

"ובכלל, מה הרווח שלא להעסיק אותם. הם הרי ממילא יקבלו את המשכורת שלהם. אבל אם תשתמש בם - תציל את עצמך מאיסורי שבת..."

זה עדיין לא השפיע, אבל כאן הוא מצא את עצמו מוסיף עוד כמה משפטים במעלת חשיבות ויקרת שבת-קודש. הרופא צעד לכיוון הדסק של המזכירה הגויה, ומלמל: אני לא מאמין שאני עושה את זה. אני כבר עובד כאן עשר שנים וזו פעם ראשונה שאני הולך להקריא את הדו"ח באוזני המזכירה, ולא לכתוב אותה בעצמי. אני לא מאמין.

והאב עונה לו: עכשיו קיבלתי תשובה לשאלה של אחי. -של אחיך?!

כן. הוא ביקש ממני לנסות לחשוב למה השם שלח אותי לפה...

* * *

אז לאחר מעשה הכל ברור: כל התקרית, והטרטורים שבעקבותיה, נועדו למטרה אחת: להציל יהודי מאיסורי שבת.

האם זה לא השתלם? האם יש כלי שיכול לאמוד את הטובה הנצחית שעשה אותו יהודי עם אותו רופא?

ברור לכל בר-דעת שכל הטרחה הייתה משתלמת, שכן הפירות שהיא נתנה הן פירות של נצח. פירות מסוג שאין להן תעריף בעולם שהמושגים שלו מסתיימים במיליארדים!...

ואנחנו? אנחנו שיכולים לצאת ולהשפיע לטובה על הזולת, גם בלי שיחדרו שני כדורי קלקר לאוזן של הילדה הקטנה שלנו, האם אנו עומדים במשימה?...

כבר אמנם חלפו כמה שנים מאז התרחשות הסיפור, אבל הרושם על גיבוריו עדיין לא פג. דווקא עכשיו החליטה משפחת 'קאי' מביתר-עילית, לשתף אותנו בו.

* * *

בתם הייתה אז בת שנתיים. מכונת הכביסה התקלקלה. גם זו לטובה. - הגיעה הזמן לחדשה. כמו תמיד הגיעה המכונה באריזה מרופדת ב"בולם-זעזועים" כלומר, קלקר.

מה זה קלקר? עבורנו המבוגרים זה "משהו בדרך לפח האשפה". עבור מי שמבין בתחום זה "פוליסטירן מוקצף", אבל עבור הילדים זה "עולם ומלואו". מייצרים ממנו "עננים" הופכים אותו ל"שלג" או משתמשים בו כ"מחולל צמרמורות". וכשמסתיימים הרעיונות היצירתיים מנסים לבדוק מה קורה אם דוחפים כדור קלקר לאוזן...

זה בדיוק מה שעשתה ילדתם הקטנה.

סתם כך, מתוך סקרנות.

למזלה הטוב הבחין בכך אביה באופן מיידי. לקח אותה לרופא שהחזיר לאוזן כלי דומה לצבת, וחילץ משם את הכדור התועה.

סוף טוב הכל טוב - אבל זה לא היה הסוף.

חלף שבוע, והפעם זה קרה בזמן הכי גרוע: ערב שבת קודש, הבית על גלגלים, ניקיונות, בישולים, הכנות, והנה שוב: כדור קלקר באוזן! ההורים מיהרו לבדוק את האוזן, לראות 'הכצעקתה', והנה אכן כך הדבר. הילדה הקטנה אפילו "הודתה באשמה".

מה עושים עכשיו? השבת מתקרבת בצעדי ענק, אך האם אפשר להמתין עם דבר כזה?

טלפונים לפה ולשם, עד שאמו הציעה שתתקשר לבדוק את הדבר אצל קרוב משפחתם שהוא רופא ילדים. הרופא הציץ בשעון ופסק: "שלוש שעות עד שבת? יש לכם עדיין זמן? כדאי לפנות למיון".

כל הבישולים כבר היו מוכנים, אם המשפחה מאוד הצטערה נוכח הסיטואציה המפתיעה שתכריח אותם לארוז הכל. מה לעשות? הבית של ההורים קרוב יותר לבית החולים, ואף אחד הרי לא מבטיח להם להשתחרר מבית החולים לפני שבת!

לפני היציאה, הציע לו אחיו של ראש המשפחה "תנסה לחשוב למה השם שלח אותך לשם".

זו כבר הייתה משימה לא פשוטה. להחליף בית חס בחדר מיון, ועוד סמוך לשבת, זו ממש לא סיטואציה נוחה. לך תבין מה מסתתר כאן, ומדוע גלגלה כך ההשגחה?!

* * *

עם הגעתם לחדר מיון, כבר עמד השעון על שעתיים לפני שבת. ובבית חולים, כידוע, עומד הזמן מלכת.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

עלון "איש לרעהו" פרשת תצוה הוקדש לעילוי נשמת

האשה מרת חנה נחמה [המכונה נעמי] ע"ה בת הרב יעקב ישראל ז"ל

נלב"ע י"א אדר ב ת.נ.צ.ב.ה.

נתרם על ידי משפחתה היקרה שיחיז לאו"י"ט

